

καιώματα καὶ διαφορὲς ὅπου ἔχει καὶ ἤθελε ἔχει μὲ καθὲν καὶ ἕκαστον ἄνθρωπον κάνοντας ὅλα τὰ χρειάζόμενα τῆς Κρίσεως καὶ Παλατίου καὶ κάθε ἄλλο ὅπου ἤθελε χρειαστῇ ἀνκαλὰ καὶ εἰς τὴ παροῦσα νὰ μὴν εἶναι ξεκαθαρισμένο καὶ σὲ ὅ,τι ποιήσει καὶ διορθώσει ὁ ἄνωθεν ἐπίτροπος, ὑπόσχεται νὰν τὸ ἔχη καὶ κρατῇ στέρεο, βέβαιο καὶ τὰ ἑξῆς.

9.

Κανονισμὸς σχέσεων συμπλοικοκτησίας τῆς 28 Αὐγούστου 1665.

Νοτάριος Β. Μποσινιόρ (Βιβλ. 51, σ. 136).

† Ἐν Χριστοῦ ὀνόματι, ἀμὴν. 1665 Ἀγούστου 28 εἰς τὸν Αἰγιαλὸν τῆς πόλεως Ζακύνθου, τὴν σήμερον ἐνεφανίσθησαν οἱ παρόντες ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος ὁ σ(ινιὸ)ρ Γρηγόριος Σαβόγιας¹⁾ καὶ μ(ισσὲ)ρ Ἀναστάσιος Νερούλης καὶ ἀπὸ τὸ ἕτερο ὁ μ(ισσὲ)ρ Γεωργάκις Νίκλος τοῦ ποτὲ Λία κάνοντας διὰ λόγου²⁾ του καὶ διὰ ὄνομα τοῦ συντρόφου του σ(ινιὸ)ρ Γεωργίου Βαρσαμᾶ, οἱ ὅποιοι, ἐπειδὴ καὶ ὅλα τὰ αὐτὰ μέρη νὰ ἠϋρίσκωνται νὰ ἔχουν μία γαλιόττα μπάγκωνε δεκοχτὼ ὀνομαζομένη ἢ Κυρὰ τοῦ Σκοποῦ³⁾, τὴν ὁποίαν ἀγόρασαν ἀπὸ τὸν πατρὸν Ἀντώνιον Κοσμᾶ λεγόμενον Γερακάρι καθὼς τὰ⁴⁾ τῶν αὐτῶν φαίνονται στὰ ἄτη μου, φουρνίδα ἀπὸ καθὲν πρᾶγμα ὅπου νὰ τῆσε κἀνὴ χρεία, δίχως νὰν τῆς λείπη τίποτε καὶ τὴν ἐμποδίζῃ διὰ νὰ ταξιδέψῃ καὶ ἐπειδὴ ὁ ἄνωθεν Νίκλος ἠθέλησε νὰ <τὴν> φτιάσῃ ντὲ νόβο⁵⁾, ἢ ἄνωθεν γαλεόττα σὲ ὅ,τι πάλι ἔκανε χρεία νὰν τήνε φουρνίσουν, ἐσυνέβησαν εἰς σπέζα ἐν τῷ μέσον τῶν ἄνωθεν μερῶν νὰ ἐφτιάσῃ εἰσὲ ὅ,τι τῆς ἐχρειάζότουνα, λοιπὸν μὲ τοῦ ἀφεντός τοῦ Θεοῦ τὴν χάριν καὶ μὲ τὴν βοήθειαν τῆς ἄνωθεν Κυρίας⁶⁾ μας, θέλοντας ὁ αὐτὸς Νίκλος νὰ τὴν ἀρματώσῃ καλὰ καὶ τὴν κούρσαν πάῃ πρὸς τὸ μέρος τοῦ Λεβάντε, πούρι ὅπου θέλει καὶ βούλεται μὲ δίχως νὰ εἶναι σοιτοπόστοι οἱ αὐτοὶ σ(ινιὸ)ρ Σαβόγιας καὶ Νερούλης εἰς καμμίαν σπέζα, τόσο εἰς τὸ σύρε ὥσάν καὶ στὸ ἔλα, εὐχαριστοῦνται καὶ αὐτοὶ νὰ τοῦ δύνουνε ἅμπλα ἀουτοριτὰ εἰσὲ ἕξι μερτικὰ ὅπου

¹⁾ Γρηγόριος Σαβόγιας. Ἐκ τῆς οἰκογ. ταύτης λόγιος ἀσχολούμενος μὲ τὴν ποιήσιν ἀναφέρεται περὶ τὰ τέλη τοῦ 17 αἰῶνος ὁ Σ. Ρούσμελης (κ. Σουμερλῆς).

²⁾ διὰ λόγον του. Περὶ τῆς χρήσεως τῆς ἀντωνυμίας ταύτης βλ. Γ. Κ. ΣΠΥΡΙΔΑΚΙ, Ἡ προσωπ. καὶ ἀντωνυμία «λόγου μου, τοῦ λόγου μου». Ἐπετηρὶς τοῦ Μεσαιωνικοῦ Ἀρχείου τῆς Ἀκαδημίας 1(1939) σ. 43–51.

³⁾ Κυρὰ τοῦ Σκοποῦ. Ἀνωτέρω λέγεται ἢ Κυρία τοῦ Σκοποῦ πρόκειται περὶ τῆς Θεοτόκου τῆς Σκοπιωτίσσης.

⁴⁾ ἢ. δυσανάγνωστος, πιθανῶς τὰ συμφωνηθέντα.

⁵⁾ ντὲ νόβο. (ἰταλ. *de nuovo*) = ἐκ νέου.

⁶⁾ Κυρίας μας δηλαδὴ τῆς Θεοτόκου τοῦ Σκοποῦ.

ἐξουσιάζουσιν ἀπὸ τὴν αὐτὴν γαλιόττα καὶ ὅ,τι τοὺς ἀσπεττάρει ἀπὸ τὰ ἐπίλοιπα τῆς ρεμέτζα¹⁾ νὰ ἱνκαμμιναριστῇ ὥς ἄνωθεν, καὶ ὅ,τι κοῦρσο κάμη νὰ τούζε βγάνη καὶ κρατῇ πάντα εἰς τὰ χέρια του ἐκεῖνο ὅπου τοὺς ἔρχεται διὰ τὰ ἄνωθεν μερτικά ἔξι ντεκιαρίζοντας καὶ μὲ ὄρκον των καὶ ἂν ἐκαπιτάρη ἢ στὴ Μάνη καὶ πιάση καὶ ἐβλέπετο ἀπὸ καθέν πόρτο ὅπου ἤθελε ἀράξει μήπως καὶ κανένα ντάννο λάβη ἢ αὐτὴ γαλιόττα ἀπὸ τοὺς αὐτοὺς Μανιάτες ὅπου τὴν πάρουν, διατὶ ἂ λάχῃ θέλει εἶστε σοιτοπόστος πάντα εἰς τὰ ἔξι ἄνωθεν μερτικά διὰ ριάλια ἑκατὸν ὀγδοήκοντα, ὅπου τόσο εἶναι ἡ ἀγορά τους, καὶ ἂν θέλῃ ὁ αὐτὸς Νίκλος νὰν τὴν ἐλιενάρη νὰ ἔχῃ τὴν ἐξουσίαν, ὥσπερ τὸ ἴδιο του κορμὶ νὰ κάνῃ εἰς αὐτὴν ὡς βούλεται περὸ πουλῶντας τὴν, ὁββέρο δίδοντας τὴν με ὅθεν ἄλλης λοῆς μόδον, νὰ εἶναι σοιτοπόστος πάντοτε διὰ τὰ ἄνωθεν ριάλια ἑκατὸν ὀγδοήκοντα ὅπου ἤθελε τὴν πουλήσῃ καὶ ὅχι διὰ ὀλιγώτερον. Τὸ ὁμοίως καὶ ἂν τήνε δώσῃ τοῦ ἄνωθεν Κοσμᾶ, νὰ εἶναι καὶ εἰς αὐτὸ σοιτοπόστος νὰν τοὺς δίδῃ τὴν αὐτὴν σοῦμμα ἱντιέρα ριάλια ἑκατὸν ὀγδοήκοντα ἀκόμη καὶ ἕτερα ριάλια εἴκοσι διὰ μερτικὸ τῶν ἄνωθεν διὰ τὴν σπέζα ὅπου ἔκαμαν διὰ τὴν αὐτὴν γαλιόττα, μέντρε ὅποτε τοῦ τὰ δώσῃ ὁ αὐτὸς Κοσμᾶς τὰ αὐτὰ ριάλια εἴκοσι στενεύοντάς τονε, ἄλλοιῶς καὶ μὴ λαβαίνοντάς τα ντεκιαρίζοντας καὶ αὐτὸ εἰς τὸν ὄρκον του νὰ εἶναι μόνον ὑπόχρεως στὰ ριάλια ἑκατὸν ὀγδοήκοντα καὶ ἔτσι ὁ αὐτὸς Νίκλος ὑπόσχεται μὲ τὰ καλά του καὶ σωματικῶς εἰς τὸν γυρισμὸν του εἰσὲ τέρμινο ἡμερῶν δέκα ἀφόντις ρικαπιτάρη εἰς τὸ παρὸν πόρτο νὰ τοὺς δίδῃ εὐχαρίστησιν εἰσὲ ὅ,τι πρᾶγμα τοῦ ἀσπεττάρη ἀπὸ τὸ κοῦρσο, ὅπου ἤθελε τοὺς ξαποστείλει ἢ Κυρὰ Θεοτόκος καὶ νὰ τοὺς κονσενιάρη εἰς τὸ ἄνωθεν σόλδι τὰ ριάλια ἑκατὸν ὀγδοήκοντα μέντρε καὶ θέλῃ τήνε δώσῃ ὁ ἄνωθεν, ὁββέρο καὶ δὲν τὴν φέρῃ τὴν αὐτὴν γαλιόττα δίχως νὰ βρῇ, νὰ μὴν εἶναι σοιτοπόστοι οἱ αὐτοὶ εἰσὲ καμμίαν σπέζα. Καὶ οὕτως ἐποίησαν καὶ ἔμειναν εὐχαριστημένοι πέρ πάτιο ἐσπρέσσο²⁾ εἰς μαρτυρίαν τῶν ἄνωθεν τιμίων μαρτύρων.

† Θεοδόσης ζωναράς³⁾ μαρτυρῶ τὰ ἄνωθε,

¹⁾ ρεμέτζα (ιταλ. remeggio) = τὰ πείσματα τοῦ πλοίου, αἱ κῶπαι καὶ τὰ ἐρετικά σκεύη, ἢ ἀρματωσιὶ τοῦ πλοίου. Βλ. Α. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ, Ἑγχειρίδιον Ἀρμενιστοῦ. Ἀθῆναι 1915 σ. 39. Ἐν Μάνη τὸ ῥ. ρεμετζώνω = ἀσφαλίζω τὸ πλοῖον εἰς τὸν λιμένα, ἀγκυροβολῶ. Εἰς Παξοὺς ἡ ἀγκυροβολία καλεῖται ρεμετζάρισμα τό, καὶ ῥ. ρεμετζάρω ἐκ τοῦ ἐνετ. remeggiare ὃ ἐκ τοῦ *ormeggiare* ἀναγομένου εἰς τὸ ἐλληνικὸν ὀρμίζω. Βλ. Α. MAIDHOF, Neugriechische Rückwanderer aus den Romanischen Sprachen unter Einschluss des Lateinischen (Beihfte zu den Byz. Neugr. Jahr. Nr. 10), Athen 1931 p. 61.

²⁾ πέρ πάτιο ἐσπρέσσο (ιταλ. per patto espresso) = κατὰ συμφωνίαν ρητὴν. Φράσις τυπικὴ εἰς τὰ συμβόλαια.

³⁾ Θεοδόσης Ζωναράς. Ἡ οἰκογ. Ζ. εὐρίσκεται ἐν Ζακύνθῳ ἀπὸ τῆς 16 ἑκατ.

† Τζουάνες ἀβάσταγος ¹⁾ μαρτυρῶ τὰ ἄνωθεν,

† Γρηγόριος σαβόγιας βεβαιώνω διὰ λόγου μου καὶ διὰ ὄνομα τοῦ ἄνωθεν κολλέγα μου τοῦ μ(ισσέρ) ἀναστάσι νερούλη, ὡς ἄνωθεν.

10.

Ἀνώνομον συνάλλαγμα τῆς 29 Μαΐου 1670.

Νοτάριος Β. Μπονσινιέρ (Βιβλ. 75 σ. 181).

† 1670 Μαΐου 29. Παρὼν σωματικῶς ὁ κύρ Μιχάλης Νίκλος τοῦ ποτὲ Λιά ἀπὸ τῆ Μάνη χωριὸ Γοίτα ²⁾ ἀπὸ ἓνα μέρος καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο ὁ μ(ισσέρ) Μαρῆς Κονιάρης ³⁾ κτίστης, τὰ ὁποῖα μέρη ἦλθαν εἰς τὸν παρόντα συμφωνισμὸν καὶ ὁμπλιγάζεται ὁ αὐτὸς κύρ Μιχάλης νὰ σταθῇ μὲ τὸν ἄνωθεν μ(αστρο) Μαρῆ χρόνους πέντε πρώτους ἐρχομένους, ἀρχινῶντας ὁ καιρὸς ἀπὸ τὴν πρώτη τοῦ Ἰουνίου τοῦ πρώτου ἐρχομένου διὰ νὰ μάθῃ τὴν τέχνη τῆς κτιστοσύνης ὅπου ἔτιζι ἀλικόντρο καὶ ὁ Κονιάρης προμεττάρει καὶ ὁμπλιγάζεται νὰ τὸν μάθῃ ἕως στὸ σουπλιμέντο τοῦ ἄνωθεν καιροῦ καὶ ἐτότες ὅπου μέλλει νὰν τὸν ἔχῃ ὁ ἄνωθεν μαθημένον νὰν τοῦ δίδῃ καὶ ὅλα ἐκεῖνα τὰ χρειάζόμενα ὅπου οἱ μαστόροι δίδουνε τῶν μαθητάδων τους, κάνοντας ὁ αὐτὸς κύρ Μιχάλης ὅ,τι τὸν ἤθελε διορθώνει ὁ μαστοράς του μέσα καὶ ὄξω καὶ θρέφῃ τον, ντένη τον, καὶ ποδένη κατὰ τὴν κοντιτζιόν του καὶ μὲ πάττο ὅτι ἴν κάζο ἤθελε φύγει καὶ δὲν σταθῇ νὰ τελειώσῃ ἰντιεραμέντε τοὺς ἄνωθεν πέντε χρόνους καὶ ἤθελε φύγει νὰ ὑποκρίνεται τοῦ μαστορά του κάθε σπέζα, ντάννα, ἰντερέσσα καὶ ὅ,τι ἄλλο λικουῖδαριστῇ ἀπὸ τὴν δικαιοσύνην διὰ τὸν καιρὸν ὅπου θέλει τοῦ μανκάρει καὶ ἤθελε τὸν ἔχει καὶ μαθημένον. Καὶ ἀλικόντρο καὶ αὐτὸς Κονιάρης ἂν τονε διώξῃ δίχως αἰτίαν λεγ-

¹⁾ Τζουάνες ἀβάσταγος. Ἡ οἰκογ. Α. ἐκ Λευκάδος μαρτυρεῖται ἐν Ζακ. τῷ 1510 ἀπὸ δὲ τοῦ 1583 καταλέγεται ἐν τῇ χρυσοβίβλῳ μεταξὺ τῶν εὐγενῶν. Ἐξ αὐτῆς ἔχομεν τρεῖς συμβολαιογράφους, τὸν Ἰωάννην (1586–1588), Ἀγγέλιον (1652–1664) καὶ τὸν Ἀντώνιον (1703–1739).

²⁾ Γοίτα πρόκειται ἐνταῦθα περὶ τοῦ χωρίου τοῦ τ. δ. Μέσσης (Οἰτύλου) Κοίτας. Περὶ τοῦ ἐτύμου τῆς λ. βλ. Γ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ, Φιλολογικὰ περίεργα ἐκ τῆς μανιατικῆς διαλέκτου. Περὶ τοῦ πολυχρηστοτάτου «γιαμά». Περὶ δωρισμῶν ἐκ τῆς μανιατικῆς διαλέκτου. Ἐφημερίς τῶν Φιλομαθῶν 21 (1873) σ. 2667 β. «Κοίτα ἐκ τοῦ Κοίτη, διότι εἶναι ἡ Κοιτὶς καὶ τὸ κέντρον τῶν μεσομανιατῶν». — Σ. ΚΟΥΓΕΛ, Herkunft und Bedeutung von neugriechischen Νικλιᾶνοι und Φαμέγιοι. Glotta 1 (1909) σ. 104. Α. ΧΑΤΖΗ, Σημασιολογικά καὶ ἐτυμολογικά, Ἀθηνᾶ 41 (1929) 216–217, Μεθοδολογικά. Κοιτῶ – κοιτάζω καὶ τὸ praecceptum aureum τοῦ Scaliger, — Ἐπιστημονικὴ Ἐπετηρ. Φιλοσοφικῆς Σχολῆς Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν 2 (1938) 152 — Οἱ Σλάβοι ἐν Ἑλλάδι, Ἀθηνᾶ 56 (1952) σ. 75.

³⁾ μαρῆς κονιάρης. Οἰκογέν. Κονιάρη ὑπῆρχε παλαιότερον καὶ εἰς τὸ χωρίον Κοίτα τῆς Μάνης ἐνθα σήμερον σώζεται ὁ Πύργος τοῦ Κονιάρη εἰς Πάνω Χώραν.

